

מה הם היו אומרים: ראשית חוכמה למנהיג - לקבוע את הדוגמה" | סון טסו

"חייבים להסיר את המגבלות". שירלי פינטו

קוריאנית שמתע

אין תקציבים למתרגמים לשפת הסימנים או לאביזרי עזה וגם לא נראה שזה מזיז למישהו במדינה: איך יכול להיות שזאת משימה כמעט בלתי אפשרית לחירשים להשיג תואר ראשון? לשירלי פינטו, סטודנטית חירשת, המצב נראה לא הגיוני. אז היא החליטה לשנות אותו

יהודה שוחט | צילום: צביקה טישלר

הירשם ללימודים, להיכנס להרצה, לשבת איפה שמתחשק, להי קליט את השיעור וללמוד למבחן. מה שנראה כמעט טריוויאלי עבור רוב הסטודנטים בישראל, הופך למשימה כמעט בלתי אפשרית עבור חירשים ולקויי שמיעה.

מתברר שבמרבית מוסדות הלימוד אין אמצעים המאפשרים לסטודנטים חירשים לקחת חלק פעיל בהרצאות כמו סטודנטים רגילים. למה? כי אין תקציב או כי לאף אחד לא באמת אכפת. תלוי את מי תשאלו.

שירלי פינטו, סטודנטית למשפטים במכללה האקדמית נתניה, היא חירשת וגם מנהיגה מלידה. המצב הנוכחי נראה לה לא הגיוני, והיא החליטה לנסות לשנות אותו. אחרי שהייתה חיילת מצטיינת בצה"ל - החירשת הראשונה שהגיעה למעמד - ושרה את ההמנון לנשיא המדינה בשפת הסימנים, נענתה לבקשת חבריה לספסל הלימודים ופתחה ביחד עם המתורגמנית שלה קורס לשפת הסימנים לסטודנטים שומעים.

כך נולדה יוזמה חברתית שבמסגרתה מיכל נווה, מתורגמנית ומדריכה לשפת הסימנים, מעבירה ביחד עם שירלי סדנאות של שפת הסימנים לסטודנטים שאין להם כל בעיות שמיעה. המטרה: לחבר בין הסטודנטים עם ליקויי השמיעה לחבריהם, וגם לדאוג לכך שיגדלו כאן דור שיוכל לסייע לסטודנטים כמותה בשנים הבאות.

"חירשים וכבדי שמיעה זקוקים למתורגמנים או למתמללים שיתרגמו להם במהלך השיעור, אבל בתחום התרגום לשפת הסימנים יש בעיות מורכבות", היא אומרת. "הכמות הרלה של המתורגמנים היום מול הכמות שהולכת וגדלה של סטודנטים בכל שנה, התקציב הרל שמוקצב לנו מהמדינה לטובת שירותי תרגום.

"רבים מהאוכלוסייה עוברים את הרף המוקצב ונאלצים להישאר ללא תרגום. המוסד לביטוח לאומי אמנם עוור מבחינה כספית לסטודנטים חירשים וכבדי שמיעה, וזו עזרה משמעותית, אבל הסכום אינו מכסה הכל".

להטמיע את הביטחון

פינטו, 24, במקור מקריית ביאליק, נולדה לזוג הורים חירשים. "מהיום הראשון שאני זוכ"

רת את עצמי, החיים שלי סבבו סביב אמה ואבא, סבא וסבתא", היא מספרת. "בזמן שההורים שלי יצאו לעבוד נשארתי אצל סבא וסבתא, שניהם שומעים, שראגו לפתח בי את יכולת ההבנה דרך קריאת שפתיים והריבור שלי, ולהטמיע בי את הביטחון והעצמאות. יש לי גם אח נוסף, שומע, והוא בעצם המיעוט' במשפחה".

פינטו יצאה לחיים כשהיא כבר מחושלת ומוכנה להתמודד עם כל אתגר. היא סיימה בהצטיינות את בית הספר התיכון בקיבוץ יגור, ולאחר מכן החליטה שהיא רוצה להתגייס לצה"ל בדיוק כמו כל אחד אחר. "זה היה הדבר שחלמתי עליו, אבל תהליך ההתנדבות לצה"ל לא היה פשוט. הביורוקרטיה הקשתה עליי".

לאחר מלחמה עיקשת נקראה להתייצב בלשכת הגיוס. "האושר שלי עלה על גדותיו", היא מספרת. פינטו גויסה לחיל האוויר, סיימה טירונות בהצטיינות, ולאחר מכן התעקשה לשרת בכסיס נבטים - רחוק מהבית. "רציתי לבחון את העצמאות שלי ולפרוץ את הגבולות אל העולם הגדול", היא מסבירה. "התברר לי שזו לא הייתה הדרך הנכונה. לא מצאתי את עצמי שם".

פינטו המשיכה להיאבק, עברה לתפקיד לוגי-סטי בקריה בתל-אביב וקיבלה הזדמנות להוכיח את עצמה. הודמנות שגם אותה לקחה בשתי ידיים כשהוכתרה שוב כמצטיינת. החותמת הסופית להצלחתה התקבלה כשנבחרה ביום העצמאות ה-61 כמצטיינת נשיא המדינה, ובמיוחד כשעלה תה לשיר את ההמנון בשפת הסימנים מול עיני שמעון פרס הנרגש.

כעבור עוד שנה נקבע השתחררה והתקבלה

"כמות הסטודנטים החירשים במוסדות האקדמיים הולכת וגדלה בעוד שכמות המתורגמנים נשארת קטנה. חייבים לצמצם מיד את הפער"

ללימודי משפטים במכללה האקדמית נתניה, וגם שם סיימה את השנה הראשונה בהצטיינות. במהלך השנה, כשנתקלה בחוסר מודעות מצד הסטודנטים, החליטה לקחת על עצמה לשנות את המצב. "זה התחיל בזה שהעברתי קורס בשיתוף פעולה עם אגודת הסטודנטים של המכללה - שפת הסימנים לסטודנטים שומעים. המטרה שלי הייתה לגשר בין העולמות, וחשוב מכל - שבירת מיתוסים". בבית הדין האזורי לעבודה בתל-אביב, שם התנדבה באותה שנה במסגרת סיוע משפטי למעוטי אמצעים, התחברה עם דורית שלום, שותפתה לספסל הלימודים, ולימדה אותה את שפת הסימנים. ההתלהבות של שלום גרמה לפינטו לחוש שיש לקורס פוטנציאל גדול יותר משחשבה.

לא חוששת

בעקבות פניות הסטודנטים התגייס צוות המכללה, וכיום המקומות בשורות הראשונות בקורס שומרים לחירשים וכבדי שמיעה. לסדנאות מוקצות כיתות לימוד, מתורגמנית יכולה לסייע לסטודנטים גם במבחנים, וקורסים שלמים נערכים בשתי שפות. פינטו, שהחלה לעבוד במקביל כרכזת במועדון החברתי שמ"ע בתל-אביב - מועדון שקולט ילדים חירשים וכבדי שמיעה, מתנדבת עכשיו בבית המשפט המחוזי מרכז בלוד

כעוזרת שופט. חירשים וכבדי שמיעה יכולים בכלל להסתדר בבתי משפט?

"יכולים בעזרת תרגום לשפת הסימנים, אבל אין הרבה מתורגמנים שמוכנים להגיע לתרגם בבית משפט מכיוון שאין להם חיסיון כמו שיש לשופטים, והם חשופים לתביעות מצד בעלי הדין או כל אדם אחר. אני מקווה לשנות לטובה את המצב - שיהיה יום שבו אולמות בית המשפט יהיו מונגשים בעזרת מסך ומתמלל שיקליד את הנאמר באולם לכל אדם או עורך דין חירש או כבד שמיעה באולם, ולהסדיר את המצב של המתורגמנים בבתי משפט".

גם בן הזוג שלך חירש. את לא חוששת מיצירת עוד דור שיהיה לו קשה כמו לך?

"ממש לא. היום אין כמעט הברל בין אדם חירש או כבד שמיעה לבין אדם שומע. הדבר היחיד שחסר זה חוש השמיעה, זה הכל. בכל השאר - אנחנו שווים. הטכנולוגיה והמודעות הרחבה מגשרות וסוגרות פערים. הבעיה אצל חירשים וכבדי שמיעה היא שהנכות לא נראית לעין, היא פנימית, ולכן לאנשים קשה להבין את הקושי. אם החברה תיטיב להמשיך לפתוח את שעריה ולהסיר את המגבלות שהיא יצרה כלפינו, הקשיים שיש לנו בחיי היומיום מבחינה שמיעתית יפתחו משמעותית".